

SÈRIE 1

Cal respondre 5 preguntes repartides en tres exercicis. L'exercici 1 consta d'un text i tres preguntes. Els altres dos exercicis tenen una sola pregunta cadascun. Cada exercici inclou dues opcions diferenciades. Les dues opcions de cada exercici tenen les mateixes característiques.

Hi ha, òbviament, multitud de maneres correctes de respondre les diferents preguntes. Els criteris que figuren a continuació pretenen unificar al màxim possible la correcció d'exàmens que es presten a solucions molt diferents. Res no pot substituir, però, l'exercici de sentit comú que requereix la decisió del corrector sobre si, i en quin grau, una resposta s'ajusta o no als principis generals que s'enuncien a continuació.

El paper de la precisió, la claredat i la correcció gramatical

En una prova de filosofia, la precisió, la claredat i la correcció gramatical són òbviament fonamentals. Els correctors hauran d'evitar, però, fer-ne una avaluació autònoma: aquests trets no poden ser avaluats independentment del contingut. Si la resposta no s'adequa en absolut al que es demana, aleshores la claredat, la precisió i la correcció gramatical no hi afegixen cap valor. Això no vol dir que no hagin d'afectar la qualificació. Respecte al grau de precisió: aquest és part intrínseca del contingut que es vol expressar. Respecte a la claredat i la correcció gramatical, el criteri que s'haurà d'utilitzar és que, en la mesura que siguin deficientes, afecten negativament el contingut que de fet s'expressa, i, per això mateix i en aquesta mesura, han d'afectar la qualificació.

Exercici 1

Pregunta I

Explicar breument el contingut del text. [2 punts]

L'objectiu de la pregunta és detectar el grau de comprensió del text. **La resposta no cal que demostrï que l'alumne/a coneix els detalls de la filosofia de l'autor** (excepte si la manca d'aquest coneixement li impedeix d'entendre el text). Les restriccions sobre espai (60-100 paraules en l'opció A, 100-150 paraules en l'opció B) són només orientatives per determinar indirectament el tipus de resum que s'espera: ni un breu títol, ni una llarga paràfrasi. **Per tant, si el contingut del resum és equivalent al que es podria fer en el nombre de paraules indicades, no ha de comptar contra l'alumne/a el fet que no respecti aquests límits.**

A continuació s'esmenten les idees principals que se suposen en una resposta correcta. Cal tenir en compte, però, que les formes en què s'enuncien i comparen en un petit resum poden ser molt diverses. El seu enunciat pot ser explícit o estar implícit en la redacció de l'alumne/a. I, per descomptat, no es pot esperar de cap manera un desenvolupament detallat de cada idea. És important, però, que l'alumne/a no es limiti a enunciar idees sinó que mostri comprensió de l'estructura argumentativa o discursiva del text.

Opció A) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne/a haurà d'exposar, d'una forma o altra, les tres idees que s'indiquen a sota:

- (i) Amb un exemple Locke fa veure que si no hi hagués alguna cosa que faci la funció dels diners, les persones no tindrien cap motiu per produir més d'allò que elles mateixes i la seva família poden consumir.
- (ii) L'or i la plata tenen el seu valor com a resultat d'un acord tàcit.

Criteris de correcció

Història de la filosofia

(iii) El fet que l'or i la plata (i, en general, els diners) no es facin malbé, permet acumular-los sense perjudicar ningú. I això va permetre que, de forma legítima, les persones poguessin acumular més terra que la que els calia per a la seva subsistència.

Opció B) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne/a haurà d'exposar, d'una forma o altra, les tres idees que s'indiquen a sota (es pot obtenir la màxima puntuació encara que s'exposin de forma més breu i menys desenvolupada de com es descriuen a sota):

Podem distingir 3 parts en el text:

(i) En la primera es descriuen alguns trets d'una al·legoria que parla d'unes persones que s'haurien criat com a presoneres dins d'una cova, una de les quals, un dia, pot sortir a fora.

(ii) En una segona part, s'explica el sentit de l'al·legoria:

- La cova es correspondria amb el món sensible, allò que podem veure amb els ulls; el món de fora de la cova es correspondria amb el món intel·ligible.

- Les vivències del presoner que surt a fora es corresponen amb el procés de l'ànima per conèixer el que hi ha en el món intel·ligible.

(iii) En una tercera part, encara es manté l'analogia i es comparen les dificultats que experimentaria aquell que tornés a la cova, amb la situació en què es trobaria algú que, coneixent la idea de justícia, hagués de discutir sobre justícia amb aquells que no coneixen aquesta idea.

• En les dues opcions, l'avaluació de la pregunta (i) s'ha de fer **de forma global**. L'alumne/a no té en absolut per què fer el seu resum distingint exactament el mateix nombre d'apartats que s'indiquen en aquests criteris. El que s'ha de fer en una bona resposta és articular d'una manera mínimament coherent les idees que s'indiquen.

Pregunta II

Explicar el significat de termes o expressions. [1 punt]

El que es demana no és donar definicions exactes o precises que hagin de ser vàlides per a qualsevol context d'ús de les expressions, ni tampoc que l'alumne/a utilitzi un vocabulari tècnic. El fet que l'alumne/a utilitzi un llenguatge sense cap tecnicisme, si no té incorreccions, no haurà de comptar en contra seu. Quan sigui possible, té dret a inferir el significat només de la informació que li proporciona el text. En la mesura en què demostrï la comprensió pertinent, això no pot comptar en contra seu.

Opció A)

a) «diners»: objectes als quals s'acorda donar un valor de forma que es puguin intercanviar per altres productes que poden tenir valor per ells mateixos.

b) «acord tàcit»: avenir-se de forma conjunta a actuar de determinada manera, sense haver-ho de dir explícitament.

Opció B)

a) «món intel·ligible»: en món de les idees.

b) «la justícia en si»: la idea de justícia.

Important: aquestes respostes són sols un exemple de resposta correcta. En cadascun dels casos hi ha moltes altres maneres correctes de respondre.

Pregunta III

Donar les raons de l'autor a favor d'una tesi. [3 punts]

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor. S'haurà de tenir present, però, que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte les idees que siguin pertinents per entendre l'afirmació que es vol explicar i per entendre les raons de l'autor per fer aquesta afirmació. Un bon examen serà aquell que trobi la justificació i el paper que l'afirmació particular juga en el conjunt del pensament del filòsof. A vegades una exposició general i correcta del pensament del filòsof pot no respondre al que es demana si no explica com el pensament general de l'autor justifica la tesi particular que és objecte de la pregunta.

Opció A) La màxima puntuació requeriria oferir una explicació que tingui en compte, d'una forma o altra, els següents punts:

- (i) Locke examina la legitimitat de l'existència de propietat privada tot fixant-se en què seria o no legítim que passés en un estat de natura.
- (ii) Tot el que hi ha a la Terra pertany, en principi, al comú de la humanitat.
- (iii) El treball d'una persona li pertany. Per això, allò que s'aconsegueix extreure de la terra mitjançant el treball ja no pertany al comú de la humanitat, sinó a qui ho ha produït.
- (v) És legítim apropiat-se de terres o béns naturals i afegir-los-hi el propi treball mentre se'n deixi també per als altres.
- (iv) La major part del valor que tenen els diferents béns, prové del treball que s'hi ha esmerçat.
- (v) Límits a la propietat privada: no és legítim prendre de la natura més d'allò que un pot consumir, i que si ho acumulés, es faria malbé.
- (vi) És legítim intercanviar uns productes per altres que durin més.
- (vii) El diners són objectes durables, que tenen un valor per un acord tàcit entre la gent, i que es poden intercanviar per altres objectes. Per tant, es poden acumular sense anar en contra dels límits a la propietat privada esmentats a (v).
- (viii) Per tant, una persona pot posseir més terra de la que li cal per abastir-se a ella mateixa, perquè els productes que n'obtingui i que ella i la seva família no puguin consumir, els podrà vendre i obtenir-ne, així, diners, que sí pot conservar.
- (xix) És a dir, l'acord tàcit que va permetre la introducció dels diners, va possibilitar que una persona pogués legítimament tenir més terra que aquella necessària per produir els productes necessaris per abastir-se ella i la seva família.

Opció B)

La màxima puntuació requeriria:

- (i) Descriure la distinció platònica entre el món sensible i el món intel·ligible.
- (ii) Descriure el procés de coneixement com el procés dialèctic d'accés al món intel·ligible, i el coneixement com coneixement de les idees.
- (iii) Explicar que el coneixement de la justícia és el coneixement de la idea de justícia. Qui no conegui la idea de justícia, té opinions però no coneixement.
- (iv) Explicar la connexió de l'al·legoria amb el tracte que rebia Sòcrates i, finalment, amb el seu procés i condemna: aquell qui més sabia va ser titllat de ridícul pels qui no tenien coneixement de les idees i, en particular, actuaven sense conèixer què és la justícia.

Exercici 2

Comparar o relacionar un concepte o idea de l'autor amb un altre. [2 punts]

El concepte o idea de l'autor que cal comparar serà un concepte o idea que apareix en les lectures proposades, però no cal que aparegui en el text de l'examen. En qualsevol cas, serà un concepte o idea de l'autor que es relaciona directament amb algun dels problemes tractats en els textos seleccionats.

Cal tenir en compte:

a) La identificació adequada i precisa de les dues concepcions que s'han de comparar.

En qualsevol cas: **l'alumne/a és lliure de triar fer una caracterització de les dues concepcions de manera prèvia i independentment de la comparació i després establir la comparació, o fer la caracterització de les dues postures de forma implícita en termes de les diferències mútues. També pot escollir fer una caracterització prèvia d'una de les dues concepcions –qualsevol d'elles– i descriure l'altra per contrast.** Per tant, l'enunciat exacte de la pregunta s'ha d'entendre que no posa restriccions a aquesta llibertat en la resposta.

Pel que fa a l'opció A), es presta especialment a fer la comparació amb la concepció de la creació de l'estat de Plató. Importarà especialment que l'alumne esmenti punts de comparació pel que fa a la qüestió específica que es demana sobre el pas d'un estat en què no hi ha societat política a la situació en què sí n'hi ha. També es pot tenir en compte, i puntuar a favor de l'estudiant, però, que l'estudiant esmenti punts de comparació pel que fa al que els dos autors extreuen a partir de la seva descripció del que faria que la gent passés a agrupar-se en una societat política (és a dir, la seva explicació de quan un estat és just o què justifica el poder). No és imprescindible per a tenir la màxima puntuació, però, entrar en aquest segon tipus de possibles punts de comparació.

Exercici 3

Consideració raonada de l'estudiant a favor o en contra d'una tesi. [2 punts]

Es tracta d'avaluar una tesi que estarà relacionada amb alguns dels problemes tractats per l'autor, però pot no estar directament vinculada amb la temàtica del text. En aquesta pregunta l'estudiant ha d'intentar justificar la seva postura a favor o en contra de la tesi tot fent-ne una valoració personal (la resposta pot també consistir a explicar, de forma raonada, per què de fet no està ni a favor ni en contra de la tesi).

Es tracta que l'estudiant faci l'esforç d'**argumentar** d'una **forma personal, clara i coherent** a favor o en contra de la tesi.

D'altra banda, l'acord del corrector amb la tesi defensada no pot tenir-se en compte a l'hora d'avaluar aquesta pregunta, ni tampoc el fet que l'alumne/a ignori arguments històricament importants.

Caldrà valorar, doncs:

- (a) El grau de comprensió que es demostrï de la tesi a discutir.
- (b) La coherència de les raons que l'estudiant doni ja sigui a favor o en contra de la tesi, i la claredat de la seva exposició.

Cal que l'alumne ofereixi raons o arguments per a justificar la postura que vol defensar. No és adequat fer simplement afirmacions sense intentar justificar-les.

Especialment en l'opció B), serà ja meritori que l'alumne/a mostri bona comprensió de: (i) l'afirmació per la qual se li demana, i (ii) la raó que el text de la pregunta intenta oferir per donar certa plausibilitat inicial a l'afirmació (mostrar comprensió de per què l'afirmació podria tenir certa plausibilitat inicial és perfectament compatible, però, és clar, amb argumentar després que, de fet, l'afirmació és falsa).

Per altra banda, pel que fa a l'opció B), recordem que en aquesta pregunta no s'ha d'avaluar si l'alumne té un bon coneixement de la filosofia de Plató (això ja s'ha avaluat en les preguntes anteriors), sinó sols la seva capacitat d'entendre una determinada tesis filosòfica i d'intentar aportar arguments propis ja sigui per defensar-la, o per intentar justificar que és falsa.

SÈRIE 3

Cal respondre 5 preguntes repartides en tres exercicis. L'exercici 1 consta d'un text i tres preguntes. Els altres dos exercicis tenen una sola pregunta cadascun. Cada exercici inclou dues opcions diferenciades. Les dues opcions de cada exercici tenen les mateixes característiques.

Hi ha, òbviament, multitud de maneres correctes de respondre les diferents preguntes. Els criteris que figuren a continuació pretenen unificar al màxim possible la correcció d'exàmens que es presten a solucions molt diferents. Res no pot substituir, però, l'exercici de sentit comú que requereix la decisió del corrector sobre si, i en quin grau, una resposta s'ajusta o no als principis generals que s'enuncien a continuació.

El paper de la precisió, la claredat i la correcció gramatical

En una prova de filosofia, la precisió, la claredat i la correcció gramatical són òbviament fonamentals. Els correctors hauran d'evitar, però, fer-ne una avaluació autònoma: aquests trets no poden ser avaluats independentment del contingut. Si la resposta no s'adequa en absolut al que es demana, aleshores la claredat, la precisió i la correcció gramatical no hi afegeixen cap valor. Això no vol dir que no hagin d'afectar la qualificació. Respecte al grau de precisió: aquest és part intrínseca del contingut que es vol expressar. Respecte a la claredat i la correcció gramatical, el criteri que s'haurà d'utilitzar és que, en la mesura que siguin deficientes, afecten negativament el contingut que de fet s'expressa, i, per això mateix i en aquesta mesura, han d'afectar la qualificació.

Exercici 1 Pregunta I

Explicar breument el contingut del text. [2 punts]

L'objectiu de la pregunta és detectar el grau de comprensió del text. **La resposta no cal que demostrï que l'alumne/a coneix els detalls de la filosofia de l'autor** (excepte si la manca d'aquest coneixement li impedeix d'entendre el text). Les restriccions sobre espai (60-100 paraules en l'opció A, 100-150 paraules en l'opció B) són només orientatives per determinar indirectament el tipus de resum que s'espera: ni un breu títol, ni una llarga paràfrasi. **Per tant, si el contingut del resum és equivalent al que es podria fer en el nombre de paraules indicades, no ha de comptar contra l'alumne/a el fet que no respecti aquests límits.**

A continuació s'esmenten les idees principals que se suposen en una resposta correcta. Cal tenir en compte, però, que les formes en què s'enuncien i comparen en un petit resum poden ser molt diverses. El seu enunciat pot ser explícit o estar implícit en la redacció de l'alumne/a. I, per descomptat, no es pot esperar de cap manera un desenvolupament detallat de cada idea. És important, però, que l'alumne/a no es limiti a enunciar idees sinó que mostri comprensió de l'estructura argumentativa o discursiva del text.

Opció A) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà d'exposar, d'una forma o altra, les idees següents:

- (i) Es descriu el cas d'una persona que considera prometre que retornarà certa quantitat de diners sense tenir la intenció de fer-ho.
- (ii) Kant fa explícita la màxima segons la qual actuaria aquesta persona si no retornés els diners.
- (iii) Es pregunta si aquesta màxima podria esdevenir una llei universal i respon que no.

Opció B) Per assolir la màxima puntuació, cal que el resum consideri els següents punts:

- (i) Aquells que tenen la naturalesa adequada i han rebut amb cura l'educació pertinent arriben a la contemplació del bé.
 - (ii) La llei ha de procurar l'harmonia col·lectiva (la felicitat de tot l'estat...).
 - (iii) S'ha d'obligar, per tant, els savis a que desenvolupin el paper que els correspon en el funcionament de l'estat.
- En les dues opcions, l'avaluació de la pregunta (i) s'ha de fer **de forma global**. L'alumne/a no té en absolut per què fer el seu resum distingint exactament el mateix nombre d'apartats que s'indiquen en aquests criteris. El que s'ha de fer en una bona resposta és articular d'una manera mínimament coherent les idees que s'indiquen.

Pregunta II

Explicar el significat de termes o expressions. [1 punt]

El que es demana no és donar definicions exactes o precises que hagin de ser vàlides per a qualsevol context d'ús de les expressions, ni tampoc que l'alumne/a utilitzi un vocabulari tècnic. El fet que l'alumne/a utilitzi un llenguatge sense cap tecnicisme, si no té incorreccions, no haurà de comptar en contra seu. Quan sigui possible, té dret a inferir el significat només de la informació que li proporciona el text. En la mesura en què demostrï la comprensió pertinent, això no pot comptar en contra seu.

Opció A)

- a)** «deures perfectes»: aquelles obligacions morals que s'han de complir sempre.
- b)** «estar d'acord amb ella mateixa»: ser consistent, no contradir-se.

Opció B)

- a)** «desgraciats captius»: aquells que no han tingut accés al món de les idees
- b)** «persuasió»: aconseguir que algú faci alguna cosa en base a les explicacions o els raonaments que li oferim.

Important: aquestes respostes són sols un exemple de resposta correcta. En cadascun dels casos hi ha moltes altres maneres correctes de respondre.

Pregunta III

Donar les raons de l'autor a favor d'una tesi. [3 punts]

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor. S'haurà de tenir present, però, que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte les idees que siguin pertinents per entendre l'afirmació que es vol explicar i per entendre les raons de l'autor per fer aquesta afirmació. Un bon examen serà aquell que trobi la justificació i el paper que l'afirmació particular juga en el conjunt del pensament del filòsof. A vegades una exposició general i correcta del pensament del filòsof pot no respondre al que es demana si no explica com el pensament general de l'autor justifica la tesi particular que és objecte de la pregunta.

Opció A) La màxima puntuació requeriria oferir una explicació que tingui en compte, d'una forma o altra, els següents punts:

- (i) Explicar que el que porta a Kant a formular aquesta pregunta és voler donar resposta a una altra pregunta: si és o no moralment acceptable cert tipus d'acció, en aquest cas no complir una determinada promesa.
- (ii) Esmentar els elements bàsics de l'ètica kantiana: la única cosa que té valor per ella mateixa és la bona voluntat; un acte és moralment valuós no per les seves conseqüències, sinó si es fa per deure i conforme al deure. És meritori que es parli també de la distinció entre imperatius hipotètics i categòrics.
- (iii) Formular i explicar breument l'imperatiu categòric.
- (iv) Explicar amb claredat i amb les pròpies paraules de l'estudiant l'aplicació de l'imperatiu categòric a l'exemple del text: per determinar si el trencament de la promesa seria acceptable, cal veure si es pot desitjar que la màxima amb la qual s'actuaria esdevingui llei universal.
- (v) Explicar perquè no es pot desitjar que esdevingui llei universal: donaria lloc a una situació inconsistent –si fos llei universal que sempre que a una persona li convingui, aquesta persona no compleix una promesa, aleshores no ens refiaríem els uns dels altres, i no es podrien fer ni podrien existir promeses; per tant, seria absurd que hi hagués una llei sobre les promeses en una situació en la que no podrien existir les promeses.

Opció B)

La màxima puntuació requeriria referir-se correctament a:

- (i) La teoria de platònica del coneixement com coneixement d'idees.
- (ii) El vincle entre saviesa teòrica i saviesa pràctica.
- (iii) Concepció platònica de què és el que fa just un estat:
- (iiia) Que faci que les persones puguin obtenir allò que els hauria portat a ajuntar-se en un estat: poder obtenir allò que els cal per viure bé.
- (iiib) principi de l'especialització: que cadascú es dediqui a fer allò per al qual està més ben dotat permet que l'estat ofereixi de la forma més eficient allò que hauria portat a aquells que el formen a ajuntar-se en un estat
- (iiic) Aquest principi d'especialització comporta que en l'estat hi hagi 3 gran classes: artesans, soldats i dirigents.
- (iv) Aquells que s'han format com a filòsofs han de ser dirigents.
- (v) La justícia (les lleis) requereixen que cadascú faci allò que li pertoca, i els filòsofs els pertoca contribuir amb el seu coneixements a fer de dirigents de la ciutat.

(Per descomptar no cal que en la resposta s'usi el terme "principi d'especialització").

Exercici 2

Comparar o relacionar un concepte o idea de l'autor amb un altre. [2 punts]

El concepte o idea de l'autor que cal comparar serà un concepte o idea que apareix en les lectures proposades, però no cal que aparegui en el text de l'examen. En qualsevol cas, serà un concepte o idea de l'autor que es relaciona directament amb algun dels problemes tractats en els textos seleccionats.

Cal tenir en compte:

a) La identificació adequada i precisa de les dues concepcions que s'han de comparar. En qualsevol cas: **l'alumne/a és lliure de triar fer una caracterització de les dues concepcions de manera prèvia i independentment de la comparació i després establir la comparació, o fer la caracterització de les dues postures de forma implícita en termes de les diferències mútues. També pot escollir fer una caracterització prèvia d'una de les dues concepcions –qualsevol d'elles– i descriure l'altra per contrast.** Per tant, l'enunciat exacte de la pregunta s'ha d'entendre que no posa restriccions a aquesta llibertat en la resposta.

Exercici 3

Consideració raonada de l'estudiant a favor o en contra d'una tesi. [2 punts]

Es tracta d'avaluar una tesi que estarà relacionada amb alguns dels problemes tractats per l'autor, però pot no estar directament vinculada amb la temàtica del text. En aquesta pregunta l'estudiant ha d'intentar justificar la seva postura a favor o en contra de la tesi tot fent-ne una valoració personal (la resposta pot també consistir a explicar, de forma raonada, per què de fet no està ni a favor ni en contra de la tesi).

Es tracta que l'estudiant faci l'esforç d'**argumentar** d'una **forma personal, clara i coherent** a favor o en contra de la tesi.

D'altra banda, l'acord del corrector amb la tesi defensada no pot tenir-se en compte a l'hora d'avaluar aquesta pregunta, ni tampoc el fet que l'alumne/a ignori arguments històricament importants.

Caldrà valorar, doncs:

- (a) El grau de comprensió que es demostrï de la tesi a discutir.
- (b) La coherència de les raons que l'estudiant doni ja sigui a favor o en contra de la tesi, i la claredat de la seva exposició.

Cal que l'alumne ofereixi raons o arguments per a justificar la postura que vol defensar. No és adequat fer simplement afirmacions sense intentar justificar-les.

Com sempre serà ja meritori que l'alumne/a mostri bona comprensió de l'afirmació per la qual se li demana.